Vitamine D status van patiënten met COVID-19 en correlatie met klinisch beloop: een cohortstudie op praktijkniveau in de eerste lijn Review: Positie van vitamine D deficiëntie in het COVID-19 debat: het perspectief van de huisarts – gevolgen voor de eerste lijn

Haio: VERMEULEN Sébastien , U.A.
Promotor: PHILIPS Hilde , U.A.
Praktijkopleider: DE WITTE Andy , LEMMENS Liesbeth , TORFS Inke , VAN DINTHER Joost

Context: Sinds maart 2020 is zowat de ganse wereld in de ban van het coronavirus SARS-Cov-2 (COVID-19). Wereldwijd ondergingen gezondheidszorgsystemen reorganisaties om de golf van COVID-patiënten op te kunnen vangen. In de eerste lijn werd telefonische triage (tijdelijk) de norm en werden op verschillende plaatsen triagepunten opgericht om vermoedelijke gevallen op een veilig manier klinisch te onderzoeken en te testen. Onderzoekers zijn intussen bezig met de ontwikkeling van vaccins en de zoektocht naar middelen die het ziektebeloop kunnen afremmen. In de eerste lijn is een grote rol weggelegd voor preventie. Dit op verschillende gebieden: enerzijds door goede educatie omtrent hygiëne en ziektesymptomen; anderzijds ook door het goed opvolgen en onder controle houden van comorbiditeiten. Een belangrijke en veelvoorkomende deficiëntie in de ganse populatie is hypovitaminose D. Meer bepaald in de oudere populatie ligt de prevalentie enorm hoog.

Onderzoeksvraag: Er is momenteel geen effectieve medicatie tegen COVID-19. Vaccins zijn onderweg, maar ook hier is geen zekerheid over werkzaamheid en beschermingsduur. Het kan daarom wenselijk zijn om het debat nog verder te verbreden en te zoeken naar andere geneesmiddelen of supplementen die kunnen ingrijpen op het ziekteverloop van COVID-19. Bedoeling van dit literatuuronderzoek is de rol van vitamine D in de (patho-)fysiologie van COVID-19 te identificeren en een inzicht te geven in de reeds verschenen data die verschenen zijn in verband met vitamine D status en COVID-19. Er zal gepoogd worden een aantal conclusies en aanbevelingen te formuleren, met een specifiek oog voor de eerste lijn.

Methode: Voor dit review werd geopteerd voor een brede onderzoeksmethode. Een zoekopdracht in PubMed werd uitgevoerd op 21/11/2020, met de zoektermen “vitamin D” en “COVID-19”. Dit resulteerde in 476 referenties. Na het lezen van de titels bleven nog 175 referenties over. Vervolgens werd een selectie gemaakt na het lezen van de abstracts, wat uiteindelijk leidde tot 57 referenties. Deze werden definitief in het review opgenomen. Artikels waar in sommige van de papers naar gerefereerd werd, werden eveneens opgenomen in de analyse.

Resultaten: Op basis van verschillende reviews en studies werden aanbevelingen geformuleerd i.v.m. de invloed van hypovitaminose D op het verloop van een COVID infectie. Een aantal voorlopige conclusies werden geformuleerd, maar er blijven nog veel open vragen. Er is dringend nood aan een algemene consensus i.v.m. vitamine D suppletie, streefwaarden en invloed op infectie.

Conclusie: Vitamine D suppletie is veilig, kosteneffectief en gevaar voor toxiciteit is minimaal. Er dient gestreefd te worden naar een vitamine D spiegel tussen 40 en 60 ng/mL. Dagelijkse toediening van 800 tot 2000 IU per dag is veilig. Bij obese patiënten of bij suboptimale spiegel na suppletie dient een dosisverhoging met factor 1,5 à 2 overwogen te worden. Verschillende studies tonen dat hypovitaminose D een risicofactor is voor COVID-infectie en ernstiger ziekteverloop. De

eerste lijn kan een belangrijke rol spelen in preventie van hypovitaminose D. Therapeutische toediening van vitamine D na COVID-diagnose kan mogelijks het ziekteverloop beïnvloeden, doch er zijn op dit moment onvoldoende data om dit reeds in de praktijk te brengen.